

Některé zkušenosti z ženijního zabezpečení operace v počátečním období války

Kolektiv velitelství ženijního vojska MNO

V příspěvku chceme poukázat na řadu cenných zkušeností a poznatků, které v nemalé míře přispívají nejen ke zkvalitnění práce štábů ženijních náčelníků, ale současně i dávají další předpoklady k zvyšování bojové pohotovosti ženijního vojska.

Hlavním ovlivňujícím činitelem při řešení jednotlivých úkolů ženijního zabezpečení se staly zbraně hromadného ničení. Proto plánování ženijního zabezpečení na všech stupních musí vycházet z dokonalé znalosti přesně vedené a vyhodnocené radiální situace, a to zvláště těch vlivů, které budou mít bezprostřední vliv na plánovaná ženijní opatření.

I. Metody plánování a organizace ženijního zabezpečení v počátečním období války

Počáteční období války ovlivňuje plánování a organizaci ženijního zabezpečení především tím, že v tomto období, se zřetelem k rozsahu úkolů bude citelný nedostatek ženijních sil.

I když hlavní těžiště bude položeno na zabezpečení útočné operace, bude nutno zabezpečovat i některé prvky obranného charakteru, jejichž cílem bude zabezpečit rozvinutí dalších sil.

Proto ihned z počátku nebude možno zabezpečit v potřebném rozsahu všechny úkoly tak, jak by to bylo zapotřebí.

Především musíme zabezpečit vojska na směru rozhodující činnosti a splnit hlavní úkoly, mezi něž nutno počítat především ženijní zabezpečení manévru a vysokého tempa vojsk na bojišti.

Plnění úkolů ženijního zabezpečení v počátečním období války bude ztěženo zejména tím, že toto období se bude vyznačovat provedením hromadného úderu jadernými zbraněmi, který právě v tomto období bude nejmohutnější a může být proveden s překvape-

ním. Další zvláštnost, která značně ztěžuje organizaci ženijního zabezpečení v počátečním období války, spočívá i v tom, že ženijní jednotky a útvary budou teprve do bojových sestav vcházet ze svých prostorů rozptýlení.

Operační svaz na směru rozhodující činnosti nebude však zesílen ženijními silami a prostředky jednorázově, ale postupně.

Na stupni vyššího operačního svazu budou pak ponechávány nejnужnější zálohy a ty síly a prostředky, které budou zabezpečovat manévry operačních záloh.

Při plánování a organizaci ženijního zabezpečení v počátečním období války nutno dobře vyhodnotit všechny objekty možného atomového napadení a mít přehled o tom, jak se na organizaci ženijního zabezpečení projeví i provedení vlastních úderů.

K zahájení úkolů ženijního zabezpečení, které mají zásadní význam, jako je např. opevňování, zatarasování či operační maskování, musí být vydán rozkaz velitele vyššího operačního svazu.

II. Úkoly ženijního zabezpečení útočné operace

Hlavní úkol ženijního zabezpečení v počátečním období války je nutno vidět ve vytvoření příznivých podmínek k rychlému vyvedení vojsk zpod úderu jaderných zbraní do prostoru rozptýlení, v zabezpečení rychlého přechodu do útočné operace a v dalším dosažení plánovaných vysokých temp v jejím průběhu.

Tomuto hlavnímu úkolu v jednotlivých údobích útočné operace v počátečním období války budou podřízovány všechny ostatní úkoly ženijního zabezpečení.

A. Organizace a provádění ženijního průzkumu

V období plánování útočné operace se ukazuje, že je nutno, aby náčelník ženijního vojska stanovil a zaplánoval úkoly svým ženijním průzkumným prostředkům a předem předložil požadavek na získávání zpráv ze zájmového prostoru nebo z prostoru předpokládané bojové činnosti, na celou hloubku úkolu. Budou to především prostory, kde nepřítel provádí ženijní opatření, jako je zatarasování, zřizování atomových fúgašů a náloží, budování obranných postavení, zřizování přepravišť, přípravu stávajících přechodů k ničení apod.

Hlavní těžiště ženijního průzkumu musíme položit na rozhodující směr činnosti vojsk, s důrazem na tankové svazky, které budou vyjadřovat hlavní úsilí operačního nebo vyššího operačního svazu.

Na stupni vyššího operačního svazu je nutno v počátečním období kalkulovat s jednou ženijní průzkumnou rotou.

Na stupni operační svaz i vyšší operační svaz můžeme průzkumné prostředky, poněvadž jich je dostatek a jsou dostatečně vybaveny především

pojtky, použít na celou hloubku útočné operace. Začleňování ženistů průzkumníků do vševojskových PzS budeme provádět v případech, kdy bude vševojsková PzS vyslána do prostoru, na němž má zvláštní zájem i náčelník ženijního vojska.

Bude však nutné, aby náčelník ženijního vojska operačního svazu i vyššího operačního svazu počítal s vytvořením dostatečné zálohy (do splnění bližšího úkolu $\frac{1}{3}$ až $\frac{1}{2}$) a s posílením prvosledových svazků průzkumnými ženijními prostředky.

Vážnou otázkou i nadále zůstává zabezpečení vysazení průzkumných skupin a spojení s nimi. Osvědčila se praxe, že náčelník ženijního vojska vyššího operačního svazu nebo operačního svazu předá průzkumné jednotky (jednu nebo dvě čety) do podřízenosti veliteli průzkumné jednotky zvláštního určení (na stupni operačního svazu rota zvláštního určení, na stupni vyššího operačního svazu prapor zvláštního určení). V období plánování musíme tyto jednotky s potřebným materiálem a dopravními prostředky přesunout (buď z mírových posádek nebo z prostoru rozptýlení) do prostoru soustředění nebo do prostoru rozptýlení příslušné jednotky zvláštního určení.

Úkoly a vysazování těchto průzkumných skupin předává náčelník ženijního vojska cestou oddělení průzkumu operačního svazu nebo cestou zprávodajské správy vyššího operačního svazu. Úkoly jsou zahrnuty do bojových nařízení jednotlivých náčelníků průzkumu.

Vlastní vysazování ženijních průzkumných skupin se provádí na smluvený signál péčí velitele jednotky zvláštního určení. Spojení s průzkumnými skupinami je zabezpečeno přes spojovací střediska, která jsou zřizo-

vána prostředky náčelníků průzkumu operačního nebo vyššího operačního svazu. Získané zprávy jsou potom předávány velitelem spojovacího střediska souběžně náčelníkovi průzkumu a náčelníkovi ženijního vojska operačního svazu, u vyššího operačního svazu náčelníkovi informační skupiny zpravodajské správy a náčelníkovi ženijního vojska.

Ukazuje se, že u operačního a vyššího operačního svazu není nutno zpracovávat samostatný plán ženijního průzkumu. Úkoly průzkumu jsou zahrnuty v plánu ženijního zabezpečení útočné operace a v průběhu operace pak v pracovní mapě náčelníka ženijního vojska. Úkoly průzkumným prostředkům, které zůstaly v sestavě ženijní brigády, se dávají jednotlivými bojovými nařízeními a rozkazy. Nezpracovávají se jako samostatné bojové nařízení pro průzkum.

B. Zabezpečení státního území do doby přechodu do útočné operace

Při ženijním zabezpečení státního území v počátečním období války vycházíme ze sil a prostředků včetně materiálu, z předpokládané časové možnosti a dokonale znalosti vyhodnocení terénu.

Především musíme vyhodnotit (určit) důležité aktivní směry z hlediska nepřítelů a kam položit hlavní úsilí při zatarasování. Přitom nesmíme opomenout ani pasivní směry z hlediska nepřítelů a aktivní směry z hlediska vlastního. S tím plně souvisí i příprava k ničení silničních objektů opatřených stálými zařízeními a kde nebo v kterých prostorech budovat uzly zátarasů. Zkušenosti ukazují, že je lépe plánovat uzly zátarasů jako jednotypové s nejkratší nutnou dobou na přípravu. Jsou nejúčelnější z hlediska času na přípravu i z hlediska prostředků a sil.

Nejdůležitější je včas vydat rozkaz k zatarasování. K zabezpečení jednotného plnění úkolu bude tento rozkaz vydávat velitel vyššího operačního svazu.

Těžiště zřizování pasivních výbušných zátarasů je nutné položit do operačních svazů a svazků. Proto je třeba, pokud to síly a prostředky dovolují, zesílovat operační svazy pro tento úkol. S ohledem na čas a prostředky je reálné, aby vyšší operační svaz prováděl jen manévry zátarasů. Budeme proto i nadále u vyššího operačního svazu vyčleňovat ženijní jednotku, jako POZ anebo ŽŽ, která bude připravena plnit úkol v POZ. Počet ženijních útvarů a jednotek pro plnění úkolů manévru zátarasů bude však vždy závislý na terénu a ženijních silách, které jsou k dispozici v tomto období. Nadále budeme plánovat, aby POZ (ŽŽ) při manévru zátarasů působil v součinnosti s DPTZ. Tato součinnost je též závislá na konkrétní situaci.

U vyššího operačního svazu je nutné vést mapu všeobecného přehledu zátarasů (výbušných) jak operačních, tak i zátarasů zřízených jednotkami operačních svazů. K provedení souvislého odtarasení předávají operační svazy potřebnou dokumentaci vyššímu operačnímu svazu, nebo prostřednictvím něho těm organizacím, které zůstávají na vlastním území a jsou odpovědné za organizaci prací.

Opatření k vyvedení vojsk zpod úderu AZ

Při vyhlášení bojového poplachu budou vojska vyváděna do plánovaných prostorů rozptýlení. Požadavkem je, aby prostory rozptýlení poskytovaly svým charakterem co nejvíce ochranu před ničivými účinky jaderných zbraní.

Ne však každý silně členitý terén bude jako prostor rozptýlení vhodný.

Vedle ochranných vlastností je výhodné, aby se vyznačoval i potřebnou maskovací kapacitou a dostatečně hustou silniční sítí, která by umožnila nejen rychlé zaujetí prostoru rozptýlení, rychlé a skryté manévry uvnitř, rychlé přeskupení ze záložních do hlavních prostorů rozptýlení při provádění protiatomového manévru, ale i rychlé vyvedení z těchto prostorů na směry činnosti v případě úhrozy.

Cesty z mírových posádek do prostoru rozptýlení mají být v dobrém technickém stavu, mít pokud možno co nejméně citlivých míst, jako jsou mosty, průjezdy většími městy a lesními masivy. Tyto cesty mají být také co nejkratší.

Jejich průzkum provádíme již v míru a již předem určujeme objíždky citlivých míst a záložní přechody. Objekty na těchto cestách musí mít potřebnou únosnost 60 tun. Na každé dva přechody hlavní je nutno mít aspoň jeden přechod záložní. V míru budeme provádět občasnou jejich kontrolu se zřetelem ke stavebním úpravám, které na nich mohou být prováděny. Cesty nemají mít pokud možno postranní porosty (stromořadí, aleje), které mohou v případě úderu jadernými zbraněmi nepříznivě ovlivnit provedení rychlého přesunu. Proto budeme plánovat i cesty záložní a již předem určovat cesty rokádní, které by zabezpečovaly přechod z jedné cesty na druhou. Prostory rozptýlení zvolíme za přirozenými překážkami. Aby nebyl ohrožen přesun do prostorů rozptýlení, je výhodné, budeme-li mít zprávy o nepříteli, učinit některá předběžná opatření, jako vypouštění vodních děl s energetickým zařízením na minimální pracovní hladinu a u vodních zdří, které slouží pro zásobování vodou, na minimální zásobu vody.

V prostorech rozptýlení, bez ohledu na délku předpokládaného pobytu, se

musí vojska pečlivě maskovat, organizovat opatření protipožární ochrany a ochrany živé síly a bojové techniky před ničivými účinky jaderných zbraní. Hlavní úkol ženíjního vojska bude zde spočívat v úpravě dostatečného počtu hlavních cest pro manévry uvnitř prostoru.

C. Zabezpečení vysokého tempa v útočné operaci v počátečním období války

Velké jsou úkoly ženíjního zabezpečení úpravy a obnovy komunikací a násilných přechodů přes vodní překážky v soudobých podmínkách.

Vysoké tempo operací ukázalo na nutnost zabezpečovat komunikace pro zasazování druhého sledu vyššího operačního svazu novým způsobem.

Při zabezpečování komunikací přecházíme na teritoriální systém, tj. přidělíme jednotlivým praporům určitá pásma k úpravě a údržbě, tím umožníme soustředit na komunikačních uzlech potřebnou techniku, která je schopna po krátkém přesunu odstranit následky činnosti nepřitele nebo vytvořit vhodné objíždky. Znalost terénu a jeho vyhodnocení z hlediska použití ZHN napomáhá splnění úkolu.

Je nutné, aby ženíjní náčelník dával své doporučení při výběru os přesunu, neboť on nejlépe zná úroveň komunikačního systému, dosud vybudované a udržované komunikace, rozmístění ženíjních jednotek i možnosti těžby materiálu a techniky z místních zdrojů. Rozhodnutí o komunikacích musí být vydáváno v nejkratším možném termínu a nesmí být zásadně měněno.

S přihlédnutím na značné možnosti jednotek a útvarů silničního vojska při údržbě komunikací, musí se osobní styk s odpovědnými funkcionáři týlu stát hlavní metodou součinnosti, jejímž cí-

lem musí být včasné a přesné rozdělení úkolů při zabezpečování manévru operačních záloh.

I když rozvoj soudobé techniky směřuje u bojových vozidel k obojživelnosti a tak k schopnosti překonávat vodní překážky (obojživelné transportéry, tanky uzpůsobené pro hluboké brodění), přesto zabezpečení přechodu vodních toků neztrácí na své důležitosti, ale naopak, vzhledem k tempu operace a možností ničení nepřitele, ještě jeho význam stoupá. Je nutné zabezpečit přepravu klasického dělostřelectva, automobilní techniky, raketového dělostřelectva a jiných prostředků. Soudobými přepravními prostředky (SMS) je možno se značným vypětím pinit stanovené úkoly na celou hloubku útočné operace, při zabezpečování svazku dvěma mosty na užších a jedním na širokých překážkách.

Manévr mosty je možno prakticky provádět až po dvou dnech. Manévrování v kratších časových intervalech je těžko splnitelné, zvláště když uvážíme, že ztráty budou dosahovat 20 až 30 % ze zasažené techniky, což nutně si vyžaduje určitá organizační opatření ve specializovaných jednotkách.

D. Ženíjní zabezpečení raketových vojsk

Ženíjní zabezpečení raketových vojsk nutno řešit v těsné součinnosti mezi ženijním vojskem, velitelstvím dělostřelectva a velitelstvím PVO. Základně je nutno tento úkol řešit zesílením potřebnými ženijními jednotkami (útvary) a ženijní technikou. Bezprostřední organizaci zabezpečení a řízení prací ponechat ženijním náčelníkům raketových svazků a útvarů.

Centrální řízení tohoto úkolu v podrobnostech není možné v soudobých podmínkách útočné operace, vzhledem

ke způsobu vedení boje raketovými prostředky. Pokud budou jednotlivé raketové svazky a útvary přiděleny operačním svazům, budeme ve štábu velitelství ženijního vojska vyššího operačního svazu počítat se zesílením operačních svazů ženijními silami a prostředky.

Štáb náčelníka ženijního vojska vyššího operačního svazu je povinen řešit zabezpečení přesunu raketových svazků a útvarů během útočné operace. Ženíjní vojsko bude zabezpečovat komunikace pro prostředky vyššího operačního svazu. Je výhodné proto, aby i osy pro přesun raketových svazků a útvarů navrhovalo ženijní vojsko. Tím se zjednoduší a urychlí splnění tohoto úkolu.

Součinnost bude se týkat upřesnění úkolů co do času a prostoru. Umožní ona paralelně sladit manévr ženijních jednotek, udržujících komunikace.

Neméně důležitým úkolem bude zabezpečení živé síly a bojové techniky raketových vojsk v prostorech bojového rozmístění. Vzhledem ke krátkým časovým lhůtám k splnění úkolů, budeme volit nové prostory bojového rozmístění v takovém terénu, který by svými přirozenými ochrannými vlastnostmi zabezpečoval ochranu živé síly a bojové techniky raketových vojsk.

Tyto prostory musí mít dostatečnou komunikační síť. Pokud nelze využít ochranných vlastností terénu, budují se v těchto prostorech okopy k ochraně živé síly a techniky. Rekonstrukci těchto prostorů v průběhu útočné operace budeme provádět vzdušným průzkumem. Ženíjní úpravu prostoru budeme moci pak zahájit co nejdříve. Určené ženijní síly a prostředky budou postupovat ihned za sestavou útočících vojsk. Někdy bude možno využít i ženijní zálohy, která bude rozmístěna v blízkosti budovaného prostoru.

E. Ostatní úkoly ženijního zabezpečení

Operační maskování

Komplexní řešení otázek operačního maskování vyžaduje zpracovat plán operačního maskování, který musí být v souladu s plánem operace. Doposud převládá názor, že operační maskování je pouze úkol ženijní. Má-li plán operačního maskování, jako celek, dosáhnout rozhodných výsledků při zachování základní podmínky operačního maskování — utajení, musí se stát odrazem požadavků všech druhů vojsk a musí být zpracován skupinou osob zvlášť k tomu vyčleněných, při zachování vedoucí úlohy plánovací skupiny vyššího operačního svazu.

Chceme-li dosáhnout rozhodných výsledků v operačním maskování zvláště v počátečním období války, v údobí ohrožení státního území, musíme současně provádět řadu opatření organizačně taktického i technického rázu.

Na základě plánu operačního maskování musíme neprodleně vydat bojová nařízení pro maskování podřízeným štábům a útvarům. Tato nařízení jsou druhým základním dokumentem, v kterém jsou obsaženy úkoly prováděné v přípravě i v průběhu útočné operace; zvláštní důraz v něm klást na přípravu sil a prostředků a organizaci maskování na všech stupních.

Uvedeme některé zkušenosti v použití ženijních, pontonových a maskovacích útvarů a jednotek při provádění úkolů v rámci operačního maskování a při opatření organizačně taktického a technického rázu.

Potvrdilo se, že z důvodu nedostatečné hustoty ženijních sil na bojišti nelze používat k maskování ženijní útvary, ale nutno přenést plnění úkolů hlavně organizačně taktických a technických, na všechny druhy vojsk. Že-

nijní útvary a jednotky používat pro plnění úkolů maskování jen v rámci plnění ženijních úkolů. Použití pontonových a maskovacích útvarů a jednotek se stává vzhledem k jejich speciálnosti jednoznačné. Pontonové útvary a jednotky budeme vzhledem k jejich materiálnímu vybavení zásadně používat při maskování jen k vytváření klamných přeprav. Úsilí maskovacích útvarů a jednotek zaměříme na provádění demonstrační a klamně činnosti ve prospěch raketových vojsk a k vytváření klamných operačních směrů, v těsné součinnosti s druhy vojsk a operačním svazem, který bude tímto úkolem pověřen.

Zásobování vodou

Otázce zásobování vodou není ještě na všech stupních velení věnována patřičná péče, i když její význam v podmínkách oboustranného použití ZHN nebyvale vzrostl. Pro řešení této problematiky, zvláště v průběhu vedení operace, vyplynuly určité závěry. V přípravě operace v počátečním období války bude dostatek stávajících vodních zdrojů k zásobování vojsk vodou, tudíž bude kladen hlavní důraz na vlastní zásobování. Řešení této problematiky pří náleží do působnosti týlu. Získat vodu v průběhu operace můžeme z těchto zdrojů:

- zřizovaných studní,
- zřizovaných vodních stanic u proudícího zdroje.

Vzhledem k značné spotřebě vody pro zabezpečení vojsk a omezeným možnostem ženijních sil na bojišti se ukazuje, že zřizování vodních zdrojů až do stupně svazku se musí stát záležitostí vševojskových velitelů. Operační svaz se stane vzhledem k vysokým tempům vedení operace hlavním článkem zásobování vodou.

Kalkulačně je nutno počítat pro vybudování jedné studny s 1,5 až 2 dv družstva. Kapacita 1 studny 10 m³/den. Na zřízení jedné vodní stanice u proudícího zdroje počítat 179 denních výkonů. Kapacita bude odvislá od množství čerpadel. Při jednom kusu čerpadla počítat s kapacitou 384 m³/den.

Na stupni vyššího operačního svazu využít pro zřizování vodních zdrojů hydrotechnickou rotu. Kapacitu hydrotechnické roty využít přednostně k získávání vody pro zabezpečení míst velení vyššího operačního svazu, volnou kapacitu pro jeho raketové svazky a útvaru. Nelze uvažovat o jejím možném dělení, tj. k zesilování svazů prvního sledu.

Závěrem chceme zdůraznit, že úkolem ženijního vojska je pouze zřizování vodních zdrojů. Vlastní zásobování budou řešit a provádět týlové orgány. Proto je nutné, aby se projevila oboustranná součinnost mezi týlem a ženijním vojskem v tomto směru i na stupni operační svaz—vyšší operační svaz.

Zabezpečení míst velení

Soudobé útočné operace si vyžadují, aby zabezpečení velitelských stanovišť — jako řídicích center a objektů vhodných pro úder ZHN, bylo prováděno co nejpečlivěji a v krátkých lhůtách. Rozsáhlejší ženijní práce je účelné provádět jen na VS operačního svazu a vyššího operačního svazu. Tyto práce nemůže však v plném a potřebném rozsahu provádět řadová ženijní stavební nebo strojní jednotka, ale musí to být zvláště organizovaná jednotka nebo útvar, vybavený potřebnou technikou, který by byl schopen zabezpečit všechny úkoly. Pro tyto úkoly je nutné mít trvale k dispozici ženijní jednotku v síle roty u svazu a útvar v síle praporu u vyššího operačního svazu.

Jednotky k budování VS jsou podřízeny přímo správci štábu, který řídí jejich činnost.

Při budování velitelských stanovišť půjde zpravidla o kombinovaný způsob vybudování. Část složek bude napříklád rozmístěna v menších osadách, část bude pracovat ve štábních vozidlech v okopech a část bude pracovat v úkrytech, vybudovaných ze skládacích prvků nebo jiného materiálu. Nej důležitější oddělení na velitelských stanovištích budou pracovat v úkrytech.

Materiálně technické zabezpečení

Materiální zabezpečení je důležité nejen pro vlastní průběh boje, ale — jak zkušenosti ukazují — hlavně v počátečním období, protože ono může bezprostředně ovlivnit výsledek prvních dnů operace. Jeho zvláštnost je v tom, že týlové útvaru a zařízení se teprve rozvíjejí a připravují plnit plánované úkoly, ale bojující vojska již spotřebovávají své zásoby.

Z těchto důvodů je nutno na všech stupních dodržovat výši stanovených zásob a co nejlépe využít doby do zahájení operace k vyvezení všech zásob vhodných k vedení boje na předpokládané směry činnosti, k doplnění chybějícího materiálu u útvarů a k vytvoření různých pohyblivých i nepohyblivých zásob ke krytí spotřeby a k vyloučení možnosti ztratit většinu materiálu činností nepřítele. Tato opatření nesplní svůj účel, nebude-li o množství a prostorech vyvezeného materiálu dokonale přehled, který zajistí ženijním náčelníkům možnost operativně využívat vyvezených zásob a možnost okamžitého materiálního hlášení starším ženijním náčelníkům. Vystává do popředí nutnost okamžitě hlásit údaje o stavu zásob, o vyvezeném materiálu, o materiálu zničeném nebo zasaženém a o ji-

ných okolnostech, které souvisí se zásobováním materiálem.

Současně je nutno udržovat maximální pojízdnost ženijní techniky všech druhů a dbát na úplnost příslušenství (nářadí, náhradních dílů apod.), které zabezpečuje odstranění závad na technice.

Opatření, která je nutno bezpodmínečně provést, zabezpečují činnost počátečních dnů operace a mohou být i v určitém časovém úseku jedinými dosažitelnými materiálovými fondy k zabezpečení činnosti.

Z těchto zásob, hlavně operačních svazů, které jsou rozptylovány nejbližší bojovými jednotkami, je možno čerpat materiál k úhradě spotřeby jak dopravními prostředky svazů, tak i dopravními prostředky vyššího operačního svazu. Zásobování operačního svazu v počátečním období se bude dít hlavně „na sebe“ a bude výhodné do doby, kdy vzdálenost rozptýlených zásob nepřesáhne délku denního koloběhu. Potom je možno využít prostředků vyššího operačního svazu k zásobování, i když zásoby nebudou rozmístěny v prostorech předsumuté základny vyššího operačního svazu. Také doplňování přísunovaných útvarů operačních svazů a vyššího operačního svazu je možno provádět z těchto zásob.

V současné době daleko více pozornosti ze strany ženijních náčelníků je nutno věnovat materiální situaci během boje, vyvozovat z ní závěry, znát u hlavních druhů techniky stav a počty nejméně o 2 stupně velení níže. Být připraven po atomových úderech k okamžitému vyhodnocení materiální stránky, organizovat manévry materiálem a okamžitě všechny dosažitelné údaje hlásit staršímu ženijnímu náčelníku, který disponuje materiálem a může ztráty nahradit.

Tyto uvedené okolnosti (a mnoho jiných) ovlivňují zpracovaný plán ma-

teriálního zabezpečení pro jednotlivé dny a je nutno jej stále upravovat vzhledem k bojové situaci, k dopravním možnostem, k množství přísunovaného materiálu, vlastním ztrátám, k možnostem vracet opravenou techniku apod.

Protože faktorů, které se neustále mění, je mnoho, jeví se vhodné, aby denní přísun na jednotlivé stupně byl neměnný. To znamená, že je možno hovořit o denní normě pro jednotlivé stupně, s kterou možno kalkulovat při sestavování plánu materiálního zabezpečení. Stanovením denní normy přísunu materiálu není odstraněna žádanka na přísun materiálu, ale může sloužit k druhovému doplnění chybějícího materiálu. Je však možno říci, že norma splní svůj účel a v krátkých časových lhůtách, kdy probíhá operace, není pravděpodobné, že by se projevil nedostatek určitého materiálu, který by mohl ohrozit splnění úkolu. Vzhledem k denní normě zásobování nutno upravit plány rozptylování tak, aby současně byl rozptylován materiál denní normy a aby jako norma byl materiál vyvezený vykazován.

Ženijní materiál svou povahou není možno celý do denní normy vměstnat, protože např. u přepravních prostředků a ROD 200 je spotřeba jiná, než u ženijní munice, náhradních dílů aj. Proto u těchto speciálních materiálů se jeví vhodné provádět přísun k určitým terénním čarám (řeky, průsmyky, pásma obrany) a k určitým dnům operace.

Plánovaný přísun těchto prostředků je nutno sladit se zámyslem operace a uplatňovat je již v perspektivním plánu přísunu, aby dopravní prostředky týlu byly schopny zvládnout zvýšený denní přísun. Při plánování přísunu tohoto materiálu lze dosáhnout, aby materiál byl přísunut až na místo spotře-

by s vynecháním některého zásobovacího stupně. Nutno však vyřešit přísun mostových souprav a jiného speciálního materiálu naloženého na organických vozidlech (u mostových souprav se jeví vhodné využití řidičů od vybudovaných mostů, které budou ponechány na řekách apod.).

Prísun jiné ženijní techniky v průběhu boje bude velmi omezen a bude představován hlavně (kromě mostového materiálu) elektrocentrálami všech výkonů. Ostatní materiál a technika bude doplněna převážně mezi operacemi, kdy bude vrácena i opravená technika.

III. Styl a metody práce štábu náčelníka ženijního vojska vyššího operačního svazu

Z našich dosavadních zkušeností je patrné, že NŽV musí mít na VS veškeré podklady nutné pro ženijní zabezpečení operace. To znamená, že VS je hlavním místem velení, kde se plánují všechna zásadní opatření a odkud také NŽV velí podřízeným ženijním útvarům, svazkům a po odborné stránce řídí činnost ženijních náčelníků podřízených svazů.

Na PVS má NŽV ženijní skupinu, která musí mít trvalý přehled o ženijní situaci tak jako na VS. Tato ženijní skupina nebude zpravidla pro omezený počet příslušníků schopna sama zabezpečit velení, ale musí mít takové podklady, aby po doplnění mohla velení převzít.

Tento způsob využití ženijní skupiny na PVS ovšem předpokládá, že bude vždy na PVS plná informovanost, a to pokud možno bez časového zpoždění. Zatím se jeví jako nutnost, aby všichni příslušníci na VS informovali PVS o všech opatřeních, která provádějí nebo nařizují a popřípadě i o ženijní situaci svazů. Pro urychlení a zjednodušení tohoto styku používáme improvizované tabulky, kterou bude třeba nahradit vhodnou, ale pokud možno nejednodušší signální tabulkou.

Na TVS je ženijní materiálně technické oddělení, které podrobně vede materiálně technické zabezpečení.

Toto oddělení musí vyvinout veškeré úsilí, aby materiální skupina, kte-

rá je na VS, měla trvalý přehled o materiálně technickém zabezpečení s důrazem na rozhodující materiál a techniku ženijního vojska.

V dalším rozeberem nezbytnou dokumentaci, vedenou ve štábu NŽV vyššího operačního svazu. Základním dokumentem pro ženijní zabezpečení zůstane i nadále plán ženijního zabezpečení, který bude obsahovat všechna rozhodující opatření ženijního charakteru, vyjádřená graficky a doplněná přehlednými tabulkami. Dosud jsme tabulky dávali přímo na plán, čímž se tento dokument stával komplexním, ale méně přehledným pro NŽV při dokladu. Vhodnější bude seřadit tabulky do samostatné složky, která bude přílohou k plánu ženijního zabezpečení. Tabulky jsou vhodnou pomůckou pro NŽV jak při dokladu plánu ženijního zabezpečení, tak i popřípadě při dalších dokladech, kdy NŽV dokladuje jen na základě pracovní mapy.

Plán ženijního zabezpečení a pracovní mapu NŽV je nejvhodnější vést v měřítku 500 000.

Na pracovní mapě operačního oddělení vést vševojskovou situaci do svazků v to s důrazem na svazky druhého sledu a podrobnou situaci ženijních jednotek, útvarů a svazků. Tato mapa je základní mapou štábu NŽV a je vhodné ji vést v měřítku 200 000. Kromě

této mapy je třeba, aby operační oddělení vedlo jednu mapu 500 000, kde bude trvale vedena radiální situace. Tato mapa musí být základem pro nutný manévr ženijními silami s ohledem na použití jaderných zbraní. Materiální skupina na VS vede pracovní mapu v měřítku 500 000, pro kterou čerpá podklady především z plánu materiálně technického zabezpečení, který vede MTÚ na TVS.

K zabezpečení velení jsou vydávány rozkazy pro podřízené útvary a svazky a nařízení pro operační svazy. Rozkazy

a nařízení musí být co nejstručnější a srozumitelné, což ovšem nesmí být na úkor úplnosti. Je třeba pamatovat na to, aby podřízení měli na provedení a realizaci rozkazů a nařízení co nejvíce času. To je zvláště důležité v soudobých operacích, které se vyznačují krátkou dobou na přípravu. Osvědčilo se nám včasné vydání stručných rozkazů a nařízení (a to i základních) pomocí šifrovací služby, signální nebo hovorové tabulky a ty potom zdvojit nebo potvrdit písemným rozkazem nebo nařízením.

IV. Velení a řízení podřízených náčelníků ženijního vojska operačních svazů

Zásadou při plánování a organizaci ženijního zabezpečení musí být zajištění souběžnosti plánování na všech stupních. K tomu mohou přispět včas vydané operační směrnice pro ženijní zabezpečení, které budou v průběhu dalšího plánování upřesňovány.

Ve směrnících, které mohou být vydány buď ústně na dohovoru součinnosti, nebo písemně je nutno uvést nejen to, co se v prospěch operačního svazu bezprostředně provádí a čím se svaz zesiluje a zabezpečuje, ale i to, co se předvídá pro svaz udělat nebo čím zesílit.

S podřízenými náčelníky je nejlépe udržovat osobní styk, při kterém lze dohovorem všechny otázky ženijního zabezpečení v potřebném rozsahu. Je třeba, aby tento osobní styk byl, vzhledem k velkým vzdálenostem mezi VS, oboustranný. Je nutné též aby ve štábu NŽV byli jednotliví důstojníci pověřováni funkcí trvalého sledování činnosti a udržování styku s jednotlivými svazy. Dohovor a situaci ženijního voj-

ska operačních svazů lze provádět podle signálů uvedených v příslušné tabulce.

Zásadou musí být, má-li být řízení dokonalé, včasné a účelné, aby starší náčelníci měli vždy vyčerpávající přehled o stavu a činnosti podřízených. Nepůjde zde jen o přehled činnosti, ale i o stav a stupeň bojeschopnosti. Proto musíme ve štábech mít dokonalé přehledy o počtu ztrát a stupni ozáření hlavně živé síly.

Základním předpokladem pro získání vyčerpávajícího přehledu je, aby podřízení včas podávali bojová hlášení.

V tomto směru musíme provést řádná zlepšení, poněvadž hlášení jsou často neúplná a zpravidla přicházejí opožděně. Poněvadž termíny pro podání hlášení jsou shodné s termíny pro podání hlášení velitelem operačního svazu, musíme důsledně dbát, aby bylo zabezpečeno jejich souběžné odeslání. Tim budou vytvořeny příznivé podmínky k včasnému opatření ve prospěch operačních svazů.

Uvedli jsme pouze některé zásady, které byly ověřeny při plánování, organizaci a řízení ženijního zabezpečení operace v POV v našem štábu.

Se zřetelem na rozsah problematiky nebylo možno se důsledně zabývat každým poznatkem, i když by si to zasluhoval.

Zabývali jsme se proto pouze hlavními úkoly ženijního zabezpečení a zásadami pro jejich plnění.

Uvedené zkušenosti je třeba dále prověřovat na cvičeních a v našich štábech.